

De maakbaarheid van het onderwijs

Onderwijs zou een onafhankelijke schakel moeten zijn tussen het kind zijn en de volwassen mens, die uiteindelijk voorzien van een beroepsopleiding zelfstandig kan handelen. In de breedste zin van het woord is onderwijs een school die tijdens erg kritieke levensfasen, die van groei en constante verandering een grote rol speelt in onze vrije westerse samenleving.

Leerprogramma's worden dan ook bedacht door mensen die direct betrokken zijn bij het leerproces, zij immers weten wat de inhoud moet zijn en hoe en wanneer deze geactualiseerd moet worden. Het onderwijslandschap verandert voortdurend, vaak ook vanwege maatschappelijke en recente technische ontwikkelingen. Het digitale tijdperk waarin hoogstaande technologieën tot onze beschikking staan, verandert de wijze van vergaren van kennis en informatie die onderwijsdoelen dienen.

Cultureel maatschappelijke tendensen zijn niet meer weg te denken uit de school, was voordien de klas een beschermd kader, nu zijn de muren omlaag gehaald, we hebben een open systeem gekregen. In dat verlengde zijn de laatste onderwijsvernieuwingen dan ook in meer dan ooit naar buiten gericht. Een stroom aan informatie bereikt ons dagelijks en woord en beeld. Onze culturele omgeving is niet meer eenduidig maar behelst heel de wereld.

Culturele en kunstzinnige uitingen maken dan ook volop gebruik van huidige ontwikkelingen. Kunst en cultuur kent steeds meer podia, de uitingen zijn zo divers, dat je niet meer kunt spreken van eenduidige stromingen. Het leren begrijpen en interpreteren is al een leerprogramma op zichzelf, dat kun je niet zomaar in één leermodel vatten. Gelukkig hebben we daar wel gereedschappen voor ontwikkeld, die stevig ingebed in het van Culturele en Kunstzinnige Vorming door deskundige docenten en ondersteund door een kundig netwerk van deelnemers, onze kinderen leert waar kunst en cultuur over gaat, wat het betekenen voor hen, nu en vooral straks in hun volwassen leven. CKV is als een baken in een dynamische wereld en vervult dan ook de verbindende rol tussen alle kleurrijke cultuuruitingen.

Maar het meest integere onderdeel van het vak is, dat de leerling op persoonlijke wijze leert omgaan met zijn ervaringen en deze kan weerleggen in zijn portfolio, waarin reflecteert hoe en wat deze voortdurend leert. Leren op dergelijke individuele wijze, vormt de persoonlijkheid en vormt ons tot kritisch denkende mensen.

CKV is geen dogmatisch vak, maar laat actuele ontwikkelingen toe, letterlijk spelenderwijze hoe er mee om te gaan en andere culturen te accepteren dan wel respecteren. Het is de bindende factor binnen allerlei educatieve stromingen en geleid door vakkundige docenten, niet meer weg te denken, een proeve van een intelligente benadering van educatie.

Waar onderwijs vaak een log en traag karakter heeft, is CKV een vak, over het algemeen aangestuurd door kunstzinnige docenten met een gedegen opleiding, een uniek concept in ons huidige onderwijssysteem.

De ruim vijftien jaren waarin dit vak tot bloei is gekomen verdient daarom continuering. Het heeft leerlingen mede gevormd tot zelfstandige mensen die kunnen genieten van de enorme diversiteit van kunst en cultuur, het bewijs van ons mens zijn in de ruimste zin van het woord.

De maakbaarheid van het onderwijs verplicht ons ook, daar zorgvuldig mee om te gaan.

Boudewijn Korsmit

Beeldend kunstenaar en voormalig kunstcoördinator en docent CKV